

Asia: VN/20427/2024

Lausuntopyyntö luonnoksesta kansalliseksi toimintasuunnitelmaksi helteen terveyshaittojen ehkäisemiseksi

Lausunnonantajan lausunto

1 Tausta

-

2 Toimintasuunnitelman tavoitteet

-

3 Riskiryhmät ja haavoittuvuutta lisäävät tekijät

-

4 Riskienhallinta sekä varautumisen ja sopeutumisen koordinointi

-

5 Hellevaroitussjärjestelmä

-

6 Viestintä

-

7 Helleaaltoihin liittyvä valmius ja varautuminen

-

8 Pidemmän aikavälin toimenpiteet

-

9 Työterveys ja työsuojelu

Työterveys ja työsuojelu

Suomen Yrittäjät kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa ja lausuu yksinomaan toimintasuunnitelmaluonnoksen luvusta koskien työterveyttä ja työsuojelua sekä niihin liittyviä toimenpidesuosituksia.

Toimintasuunnitelmaluonnoksen mukaan pitkistä hellejaksoista aiheutuu Suomessa merkittävä määrä vakavia terveyshaittoja jo nykyisin, ja riskit lisääntyvät tulevaisuudessa huomattavasti ilmaston lämpenemisen ja väestön ikääntymisen myötä. Helleaaltojen vaikutuksia suomalaisessa työelämässä ei ole juurikaan tutkittu tai arvioitu, mikä heijastuu myös hellevarautumiseen työpaikoilla. Suomessa hellevarautuminen työpaikoilla voi vaihdella merkittävästi riippuen toimialasta, organisaation koosta ja työpaikan resursseista. Korkeille lämpötiloille työssä altistuminen on keskimääräistä suurempaa maataloudessa, rakennusalalla, teollisuudessa ja liikenteessä, jotka ovat toimialoja, joilla pk-yritykset ovat vahvasti edustettuina.

Katsomme, että voimassa oleva lainsäädäntö tarjoaa riittävän oikeudellisen perustan helteen terveyshaittojen ehkäisemiseksi. Työturvallisuuslain mukaan työnantajan on selvitettävä ja tunnistettava työstä, työtilasta, muusta työympäristöstä ja työolosuhteista aiheutuvat haitta- ja vaaratekijät. Työntekijän altistuminen lämpöolosuhteille on rajoitettava niin vähäiseksi, ettei siitä aiheudu haittaa tai vaaraa työntekijän turvallisuudelle tai terveydelle.

Toimintasuunnitelmaluonnoksessa ehdotetaan, että laaditaan ja päivitetään työpaikan lämpöolojen ja työntekijöiden lämpökuormituksen riskien tunnistamiseen ja hallintaan liittyviä kansallisia ohjeistuksia. Ehdotus on kannatettava. Pk-yritykset tarvitsevat selkeitä, ilmaisia ja käytännönläheisiä ohjeita, ilman hallinnollisesti raskaita järjestelmiä tai monimutkaisia prosesseja. Ohjeistuksista on tärkeää viestiä aktiivisesti työnantajille, työntekijöille, työsuojeluorganisaatiolle ja työterveyshuolloille. Toimintasuunnitelman ehdotus kansallisesta tietopankista on hyvä lähtökohta.

Toimintasuunnitelmaluonnoksessa ehdotetaan lisäksi, että kehitetään työkalu lämpöolojen ja työntekijöiden lämpökuormituksen riskinarviointiin työpaikoilla. Ehdotus kehittää Työterveyslaitokselle yksinkertainen, digitaalisesti saatavilla oleva työkalu lämpöolojen riskinarviointiin työpaikoilla on kannatettava. Kyseisen työkalun on kuitenkin oltava riittävän yksinkertainen ja käytännönläheinen sekä pk-yritysten käytettävissä maksuttomasti.

Toimintasuunnitelmaluonnoksessa ehdotetaan myös, että selvitetään ja kehitetään työntekijöiden korkeille lämpötiloille altistumisen tilastointia sekä selvitetään ja kehitetään äkillisten lämpösairauksien raportointia työssä. Suhtaudumme varauksellisesti seuranta- ja tilastointitavoitteisiin, ja huomautamme, että mahdolliset uudet raportointivelvoitteet eivät saa merkitä lisää hallinnollista taakkaa pienille yrityksille. Mahdollisen raportoinnin tulee tapahtua ensisijaisesti jo olemassa olevien järjestelmien kautta ilman erillisiä, työnantajaan kohdistuvia tiedonkeruuvälitteitä.

Suomen Yrittäjät pitää toimintasuunnitelman työterveys- ja työsuojeluosion tavoitteita pääosin perusteltuina. Katsomme, että uusien sitovien velvoitteiden sijaan tulee ensisijaisesti panostaa käytännönläheiseen informaatio-ohjaukseen, vapaaehtoiisiin toimintamalleihin sekä Työterveyslaitoksen ja Työturvallisuuskeskuksen maksuttomiin digitaalisiin työkaluihin. Ohjeiden on oltava selkeitä ja saavutettavia. Materiaalien on oltava ilmaiseksi saatavilla esimerkiksi Työterveyslaitoksen verkkosivuilla.

10 Seuranta ja arviointi

-

11 Toimenpiteet

-

Liite Toimijoiden ja sidosryhmien roolit ja vastuut hellevarautumisessa

-

Yleisiä huomioita

-

Nurmela Niko
Suomen Yrittäjät ry